

Foto č. 1

Sivý vrch – najkrajší vápen

Foto č. 4

dodáva aj vápencový bralný reliéf, tvoriaci takmer pod vrcholom skalné mesto s množstvom veží, vežičiek a homôl (foto č. 1). Priamo v hrebeni Sivého vrchu následkom krasovatenia môžeme obdivovať 88 metrov hlbokú puklinovú priepasť.

Vertikálne členenie terénu a orientácia na rôzne svetové strany umožňujú výskyt mnohým rastlinným spoločenstvám. Zastúpené sú vegetačné stupne montánny, subalpínsky a alpínsky. Z lesných spoločenstiev sú najrozšírenejšie bučiny s druhom *Clematis alpina* (plamienok alpínsky, foto č. 2) a smrekové lesy s *Cortusa matthioli* (kortúza Matthioliho). Dominantnou drevinou je smrek a v nižších polohách aj buk.

Najkrajším ročným obdobím je na Sivom vrchu nesporne jar, ktorá vo vysokých horských polohách nastáva v júni a júli. Vtedy sa zobúdzda príroda a spod snehovej prikrývky sa objavujú tmavo azúrovomodré kvety horcov *Gentiana verna* (horc jarný) a svetlomodré kvety šafranov *Crocus scepvensis* (šafrán spišský), ktoré pri priaznivom počasí vytvárajú modro-

fialový koberec.

Veľmi pekný jarný aspekt je aj v bučinách s druhmi *Anemone nemorosa* (veternica hájna), *A. ranunculoides* (veternica iskerníkovitá), *Dentaria enneaphyllos* (zubačka deväťlistá) a *D. glandulosa* (zubačka žliazkatá, endemit – ďalej Ed), ktoré neskôr, po olistení stromov, vystriedajú druhy *Digitalis grandiflora* (náprstník veľkokvetý), *Melica nutans* (mednička ovisnutá), *Brachypodium sylvaticum* (mrvica lesná) a na vý-

hrevných vápencových skalách a južných svahoch druhy *Gymnadenia conopsea* (päťprstnica obyčajná), *Orchis mascula* (vstavač mužský), *Cypripedium calceolus* (črievičník papučka, Suchá dolina, foto č. 3), *Cerinth glabra* (voskovka holá, Ed), *Dianthus nitidus* (klinček lesklý, Ed), *Pedicularis hacquetii* (všivec karpatský) a *Phyteuma orbiculare* (zerva hlavíčkatá). Ak budeme mať šťastie, tak sa nám na severných svahoch Sivého vrchu podarí objaviť ďalší z našich endemitov, nenápadný drobný kvietok, *Soldanella carpatica* (soldanelka karpatská, foto č.

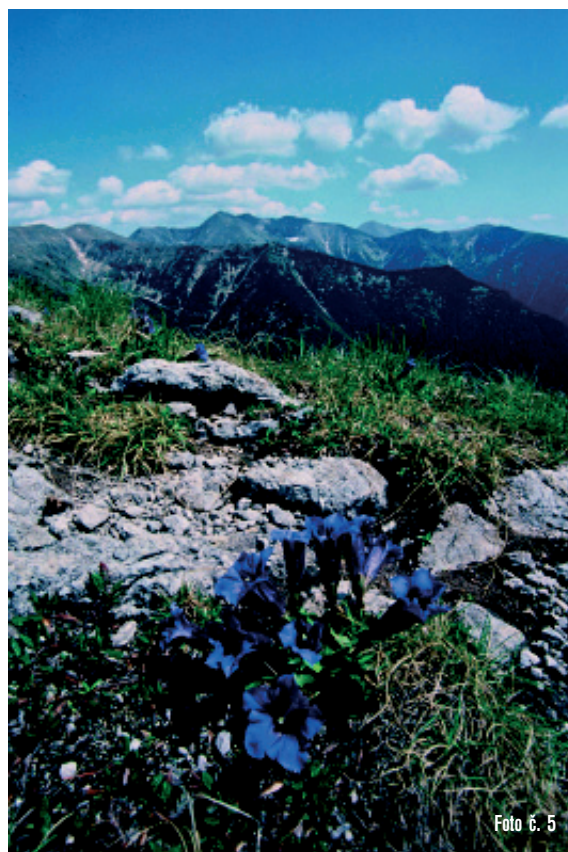

Foto č. 5

Na potulkách za krásami slovenskej prírody by ani jeden človek nemal obísť skvost Západných Tatier, Sivý vrch. Tvorí pestrú mozaiku rastlínstva, kde sa prelínajú druhy teplomilné spolu s vysokohorskými, druhy fatranské s druhmi tatranskými. Vyskytuje sa tu 566 taxónov cievnatých rastlín, z toho 65 patrí k úplne chráneným druhom, 3 sú čiastočne chránené a 28 druhov patrí medzi endemity. Druhovú pestrosť a bohatstvo rastlínstva je podmienené geologickým podložím, tvoreným druhohornými vápencami a dolomitmi. Jedinečnosť mu

Foto č. 2

Foto č. 3

cový vrch Západných Tatier

Foto č. 6

4). Zvončekovité modré kvety s rozstrapkanou korunou na bezlistej stonke vyrastajúcej z prízemnej listovej ružice upútajú pozornosť každého oka. Pomerne často sa môžeme stretnúť aj s druhmi *Gentiana punctata* (horec bodkovaný) a *Aconitum variegatum* (prilbica pestrá, Ed).

Na skalných rebrách a spevnenom sutinovom podklade sú pomedzi ostricu *Carex firma* (ostrica pevná) roztrúsené biele hlávky dryádky *Dryas octopetalla* (dryádka osem lupienková, foto č. 1), lomikameňa *Saxifraga caesia* (lomikameň sivý), modré korynky horcov *Gentiana clusii* (horec Clusiov, foto č. 5) a žlté kvety deväťorníka *Helianthemum grandiflorum* (deväťorník veľkokvetý).

V skalných štrbinách sa často vyskytujú druhy *Saxifraga wahlenbergii* (lomikameň trváci, Ed), *Dianthus hungaricus* (klinček včasný pravý, Ed), *Minuartia langii* (kurička vápencová, Ed), *Veronica fruticans* (veronika kričkovitá), *Campanula cochlearifolia* (zvonček maličký), *Bellidiastrum michelii*

(stokráska Micheliho) a ozdoba vysokohorskej flóry *Primula auricula* subsp. *hungarica* (prvosienka holá karpatská, Ed, foto č. 6). Vlhké lúky a trávnaté hole sú domovom všivcov *Pedicularis oederii* (všivec Oederov) a *P. verticillata* (všivec praslenatý), snehové výležišká na výživnom podklade uprednostňuje *Ranunculus alpestris* (Iskerník alpský, foto č. 7).

V hlboko zarezaných žľaboch a terénnych depresiách, tam kde sa v zime akumuluje najviac snehu, môžeme objaviť endemické spoločenstvo *Festucetum carpaticae* s vlhko a chladnomilnými druhmi *Festuca carpatica* (kostrava karpatská, Ed), *Chrysosplenium alternifolium* (slezinovka striedavolistá), *Swertia perennis* subsp. *alpestris* (kropenáč trváci alpský), *Geum rivale* (kuklík potočný), *Aconitum firmum* subsp. *firmum* (prilbica tuhá pravá), *Leucanthemum waldsteini* (margaréta okrúhlostá) a *Parnassia palustris* (bielokvet močiarny).

Tak jedinečné územie, akým Sivý vrch skutočne je, si zasluhuje pozornosť nie len botanikov, floristov a ochranárov, ale tiež ľudí milujúcich prírodu a túžiacich po poznaní. Všetky snahy by preto mali smerovať k zachovaniu druhovej diverzity a krásy územia aj pre budúce generácie.

Mgr. Katarína Hegedúsová PhD.
Botanický ústav SAV
Foto: Mgr. Braňo Molnár

Foto č. 7